

Secció III. Altres disposicions i actes administratius

CONSELL INSULAR DE MENORCA

6462

Acord del Consell Executiu en sessió de caràcter ordinari de 26 de maig de 2025, relatiu a la pròrroga i modificació del conveni entre el Consell Insular de Menorca i els ajuntaments des Mercadal i d'Alaior per l'adopció de mesures per reparar les pèrdues i els danys produïts per la depressió aïllada en nivells alts (DANA) el dia 15 d'agost de 2024 al territori dels seus municipis (exp. 3130-2024-000149)

Antecedents

1. El dia 15 d'agost de 2024 es va produir un episodi de depressió aïllada en nivells alts (DANA), amb pluges i tempestes, que afectà el territori de les Illes Balears i, en particular, el territori dels municipis des Mercadal i d'Alaior, a l'illa de Menorca. En aquest sentit, s'ha d'assenyalar que aquest episodi implicà l'activació dels plans especials de protecció civil INUNBAL, en situació operativa 2 (SO2) a l'illa de Menorca i SO1 a la resta de les illes, i METEOBAL, amb diferents índexs de gravetat (IG), i va destacar l'IG2 per pluges i tempestes a les illes de Menorca i de Mallorca.

En aquest episodi no es van produir danys personals, però sí que desenes de persones van haver de ser evacuades pels cossos i les forces de seguretat i pels cossos de bombers, tant en vehicles com per mitjà d'helicòpter. Els efectes derivats dels fenòmens meteorològics adversos de la DANA van ser abundants: la majoria dels incidents recollits al SEIB-112 van ser per inundació d'edificis (134 incidents), inundació en via pública o d'altres calçades (95 incidents), caigudes d'arbres (74 incidents) i relacionats amb els fenòmens costaners —persones i embarcacions a la deriva, en perill o perdudes (39 incidents).

A l'illa de Menorca, l'episodi va deixar sense subministrament elèctric devers 600 persones, que en van romandre sense prop de 24 hores. També ocasionà danys a la xarxa de carreteres i camins (infraestructures de comunicació) i els equipaments municipals, com també desbordaments de torrents.

En conjunt, s'ha de dir que va ser una situació complexa, amb fenòmens adversos superposats i molta intensitat de pluja (gran quantitat en poc espai de temps), que va generar molts incidents per gestionar i coordinar, i una situació de pertorbació greu de les condicions de vida de la població. Tot i que es van veure afectats molts municipis de les Illes Balears, es pot afirmar que els majors impactes derivats de les pluges intenses es donaren al centre de l'illa de Menorca.

2. Atesa la situació descrita, el Consell de Govern de les Illes Balears adoptà, en data 23 d'agost de 2024, l'Acord pel qual pel qual se sol·licita al Consell de Ministres que declari el territori dels municipis d'Alaior i des Mercadal, poblacions situades al centre de l'illa de Menorca, zona afectada greument per una emergència de protecció civil, d'acord amb el procediment que estableix l'article 23 de la Llei 17/2015, de 9 de juliol, del sistema nacional de protecció civil, per raó dels danys materials causats per l'episodi de meteorologia adversa derivada de la DANA, amb pluges i tempestes, ocorregut entre els dies 14 i 17 d'agost de 2024 i que aquesta declaració inclogui tots els ajuts i les mesures econòmiques que preveuen els articles 21, 22 i 24 de la Llei 17/2015, en relació amb la disposició addicional quarta d'aquesta mateixa Llei i el Reial decret 307/2005, de 18 de març, pel qual es regulen les subvencions en atenció a determinades necessitats derivades d'emergència o de naturalesa catastròfica, i s'estableix el procediment per a la concessió, pel que fa a les mesures que contenen l'article 22 i les lletres a, b, c i d de l'apartat 1 de l'article 24 respecte de l'article 21 de la Llei esmentada; el qual fou tramès el mateix dia 23 d'agost a la Delegació del Govern a les Illes Balears.

Així mateix, en la mateixa reunió, el Consell de Govern també acordà aprovar una declaració institucional d'agraïment als organismes d'emergències i de suport a les persones afectades per l'episodi de meteorologia adversa i reiterà el compromís de posar a disposició tant dels ajuntaments des Mercadal i d'Alaior com del Consell Insular de Menorca ajuts de fons propis per al restabliment de la normalitat i per a les persones afectades.

Amb idèntic contingut que el Consell de Govern de les Illes Balears, el Ple del Consell Insular de Menorca, en sessió extraordinària de data 30 d'agost de 2024, també va sol·licitar al Consell de Ministres que declarés zona afectada greument per una emergència de protecció civil els territoris dels municipis d'Alaior i des Mercadal, mitjançant la Direcció Insular de l'Administració General de l'Estat a l'illa de Menorca. A més, es va sol·licitar que el Consell de Ministres adopti les mesures complementàries que siguin procedents per ajudar en la recuperació integral dels danys soferts als termes dels municipis des Mercadal i d'Alaior.

El Consell de Ministres, en data 1 d'octubre de 2024, va declarar els municipis des Mercadal i d'Alaior, juntament amb altres territoris de l'Estat espanyol, com a zona afectada greument per una emergència de protecció civil.

En data 9 de desembre de 2024 es va aprovar pel Consell Executiu del CIM un conveni de col·laboració entre el Govern de les Illes Balears i el Consell Insular de Menorca mitjançant el qual s'acorda finançar amb càrrec als pressuposts de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears fins a la quantitat de 6.850.000,00 euros, per fer front als danys materials causats per l'episodi de meteorologia adversa derivada de la DANA. D'aquesta quantitat, 2.500.000 euros han estat aportats al Consell Insular de Menorca mitjançant bestreta durant l'any 2024; i un màxim de 4.350.000 euros, també mitjançant bestreta i prèvia justificació de la quantitat ja aportada durant l'any 2024, seran aportats durant l'any 2025.

3. Per la seva part, el Consell Executiu del Consell Insular de Menorca, en la sessió de 26 d'agost de 2024, aprovà transferir als ajuntaments des Mercadal i d'Alaior la quantitat de 2.000.000 d'euros per pal·liar els desperfectes de la DANA, amb l'objectiu d'afavorir el retorn a la normalitat com més aviat millor dels serveis municipals afectats, que es complementarà amb altres línies d'ajuts i intervencions directes en un futur. El contingut de l'acord va ser el següent:

Segon. Assenyalar que, prèvies les modificacions pressupostàries escaients, el Consell Insular de Menorca destinarà un total de 2.000.000 €, en concepte de transferències econòmiques a favor dels ajuntaments d'Alaior i es Mercadal, perquè puguin atendre les necessitats més peremptòries i per a afavorir el retorn a la normalitat dels serveis municipals afectats.

Tercer. Indicar que les esmentades transferències econòmiques es formalitzaran, al més aviat possible, mitjançant els convenis corresponents, prèvia comunicació per part dels ajuntaments de les accions a escometre i de la seva valoració.

Aquesta quantitat de 2.000.000 d'euros ha estat transferida pel CIM als ajuntaments des Mercadal i d'Alaior mitjançant el conveni que ara es prorroga i modifica, juntament amb l'altra quantitat aportada pel Govern de les Illes Balears, per aplegar a una quantitat total de 2.824.753,94 euros, dels quals 1.835.257,13 euros han estat destinats a l'Ajuntament des Mercadal i 989.496,81 euros a l'Ajuntament d'Alaior.

Així mateix, s'han establert unes bases i una convocatòria des del servei d'agricultura del CIM per un import total d'1.675.246,06 euros, sumant la totalitat dels fons aportats pel Govern de les Illes Balears i pel CIM la quantitat de 4.500.000 euros fins a aquest moment (2,5 milions d'euros aportats pel Govern de les Illes Balears i 2 milions d'euros aportats pel CIM).

Per altra banda, el CIM ha assumit de manera provisional —i fins que no se signi l'addenda del conveni entre el CIM i el Govern de les Illes Balears— la totalitat dels costos que han suposat les actuacions a les infraestructures viàries de la seva titularitat.

4. En relació amb les catàstrofes com l'assenyalada, l'article 20 de l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears, segons la redacció que en fa la Llei orgànica 1/2007, de 28 de febrer, disposa que els poders públics han de vetllar pels drets i les necessitats de les persones que hagin patit danys causats per catàstrofes.

En aquest sentit, i en el marc competencial previst en l'article 31.11 de l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears —en virtut del qual, correspon a la Comunitat Autònoma de les Illes Balears el desenvolupament legislatiu i l'execució en matèria de protecció civil i emergències—, l'article 4 de la Llei 3/2006, de 30 de març, de gestió d'emergències de les Illes Balears, disposa que l'actuació de les administracions públiques a la Comunitat Autònoma de les Illes Balears en matèria de gestió d'emergències ha de tenir com a objectius fonamentals, entre d'altres, les actuacions per anul·lar les causes i pal·liar, corregir i minimitzar els efectes de les emergències prestant socors als afectats; per a la qual cosa, totes les administracions han de participar activament en la mesura de les seves competències i possibilitats.

D'acord amb l'article 2.2 d del Decret 12/2023, de 10 de juliol, de la Presidenta de les Illes Balears, pel qual s'estableixen les competències i l'estructura orgànica bàsica de les conselleries de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, correspon a la Conselleria de Presidència i Administracions Públiques, mitjançant la Direcció General d'Emergències i Interior, l'exercici de les competències en matèria d'emergències i protecció civil, que són les previstes en l'article 31.11 de l'Estatut d'autonomia abans esmentat.

5. El Consell Insular de Menorca té, com a competència pròpia, la de cooperar en el foment del desenvolupament econòmic i social del territori, prevista en l'article 36.1 d de la Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases de règim Local, i en matèria d'habitabilitat, d'agricultura i ramaderia, i de carreteres i camins, en virtut del que estableixen els apartats 1, 12 i 15 l'article 70 de l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears.

D'acord amb l'article 73 de l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears, corresponen als consells insulars, en les matèries que aquest Estatut els atribueix competència pròpia, l'exercici de l'activitat de foment, sens perjudici de l'activitat que correspon a la Comunitat Autònoma; qüestió que reitera l'article 84.2, quan assenyala que corresponen al Govern de la Comunitat Autònoma i als consells insulars la funció executiva, incloses la potestat reglamentària i la inspecció, i l'actuació de foment de les competències que els són pròpies.

6. En virtut del que disposa l'article 3.1 de la Llei 40/2015, d'1 d'octubre, de règim jurídic del sector públic, relatiu als principis generals, les administracions públiques serveixen amb objectivitat els interessos generals i actuen d'acord amb els principis d'eficàcia, jerarquia, descentralització, desconcentració i coordinació, amb submissió plena a la Constitució, a la Llei i al dret, i han de respectar en la seva actuació relacions, entre d'altres, els principis de cooperació, col·laboració i coordinació entre les administracions públiques.

D'acord amb això, l'article 48 de la Llei 40/2015 esmentada estableix que les administracions públiques, en l'àmbit de les respectives competències, poden subscriure convenis entre sí, la subscripció dels quals ha de millorar l'eficiència de la gestió pública, facilitar la utilització conjunta de mitjans i serveis públics, contribuir a la realització d'activitats d'utilitat pública i complir amb la legislació d'estabilitat pressupostària i sostenibilitat financera.

Per la seva part, l'article 118.1 de la Llei 4/2022, de 28 de juny, de consells insulars, disposa que, amb caràcter general, la Comunitat Autònoma i els consells insulars articulen la col·laboració i la cooperació mútues mitjançant, entre altres instruments, els convenis de col·laboració; i en el mateix sentit, l'article 57.1 de la Llei 7/1985 preveu que la cooperació econòmica, tècnica i administrativa entre l'Administració local i les administracions de l'Estat i de les comunitats autònomes, tant en serveis locals com en assumptes d'interès comú, pot tenir lloc mitjançant els convenis administratius que subscriguin.

L'article 36 de la Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases de règim local, que disposa que són competències pròpies de la Diputació o entitat equivalent —Consell Insular de Menorca— entre altres l'assistència i cooperació jurídica, econòmica i tècnica als municipis. En aquest sentit, el Consell Insular de Menorca té atribuïda aquesta competència.

7. Amb tot aquest context, en data 16 de desembre de 2024 es va aprovar pel Consell Executiu del CIM el conveni entre el CIM i els dos ajuntaments que ara es modifica i prorroga, per establir i gestionar mesures per reparar les pèrdues i els danys produïts per la DANA el dia 15 d'agost de 2024 al territori dels municipis des Mercadal i d'Alaior.

L'objecte d'aquest conveni és definir els termes de la col·laboració entre el Consell Insular de Menorca i els ajuntaments des Mercadal i d'Alaior, per establir i gestionar mesures per reparar les pèrdues i els danys produïts per la DANA el dia 15 d'agost de 2024 al territori dels municipis des Mercadal i d'Alaior, de l'illa de Menorca. En particular, i en els termes que figuren en la clàusula segona, el Consell Insular de Menorca ha de finançar les mesures per a la reparació de les pèrdues i dels danys produïts en els béns següents:

- a) Edificis de titularitat pública.
- b) Carreteres, camins i infraestructures de competència dels municipis afectats.

Resten excloses de l'objecte d'aquest conveni les mesures per a la reparació de les pèrdues i dels danys produïts en les infraestructures hidràuliques, les quals han de ser assumides íntegrament per l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, mitjançant la Direcció General de Recursos Hídrics de la Conselleria de la Mar i del Cicle de l'Aigua.

Com que aquest conveni entre el CIM i els ajuntaments afectats manté un termini màxim per justificar les actuacions que s'havien de portar a terme per les tres administracions davant el Govern de les Illes Balears per l'import de 2.500.000 euros, tal com es descriu al darrer paràgraf de l'antecedent 2; i aquest termini, fixat per a dia 30 de juny de 2025 no es pretén modificar amb la CAIB, resulta necessari modificar aquest termini fins a dia 30 de juny de 2026 ateses les dificultats per justificar les actuacions que manifesta tenir l'Ajuntament d'Alaior i, en grau més baix, l'Ajuntament des Mercadal, motivades per l'endarreriment de les obres. Així queda palès després de la reunió mantinguda per la comissió de seguiment del conveni el passat dia 13 de maig de 2025. No obstant, a hores d'ara, es manté aquest compromís de justificació davant el Govern de les Illes Balears per part del CIM, tenint en compte tant les quantitats que poden justificar els ajuntaments per l'import dels ajuts rebuts com el CIM per les actuacions que ha portat a terme en les infraestructures de la seva titularitat, que venen recollides al punt f) l'objecte del conveni entre el CIM i el GOIB.

A la memòria justificativa del conveni signada per la directora insular de Projectes Sostenibles i Cooperació Local i Internacional, es considera necessari i oportú l'aprovació d'aquesta addenda de prorroga i modificació del conveni entre el CIM i els ajuntaments des Mercadal i d'Alaior, d'adopció de mesures per reparar les pèrdues i els danys produïts per la depressió aïllada en nivells alts (DANA) el dia 15 d'agost de 2024 al territori dels seus municipis.

Atesa la proposta del conseller executiu del Departament de Medi Ambient, Reserva de Biosfera i Cooperació;

El Consell Executiu, per unanimitat i en votació ordiària, adopta el següent

ACORD:

Primer. Aprovar la prorroga i la modificació de les clàusules del Conveni de col·laboració entre el Consell Insular de Menorca i els ajuntaments des Mercadal i d'Alaior de mesures per reparar les pèrdues i els danys produïts per la depressió aïllada en nivells alts (DANA) el dia 15 d'agost de 2024 al territori dels seus municipis, que es transcriuen a continuació:

Tercera. Obligacions de les parts

1. El Consell Insular de Menorca es compromet a:

- a) Transferir als ajuntaments signants els fons prevists en la clàusula segona anterior, en concepte de participació en el procediment d'atorgament de subvencions del Consell Insular de Menorca destinades a reparar les pèrdues i els danys

produïts per la DANA el dia 15 d'agost de 2024 al territori dels municipis des Mercadal i d'Alaior. El pagament es farà mitjançant una bestreta del 100 % de la quantitat assignada a cadascun dels ajuntaments signants.

b) Formar part de la Comissió de Seguiment per al compliment del conveni i complir amb els compromisos que s'adoptin per les parts.

c) Convocar la línia o línies d'ajuts a que es comprometi, mitjançant el departament que es designi pel mateix Consell Insular de Menorca. En aquest sentit, es disposa de la quantitat esmentada a la clàusula anterior d'1.675.246,06 euros que es gestionaran mitjançant el departament competent en agricultura i ramaderia del CIM i aniran destinats a la reparació dels danys que han patit les explotacions agrícoles i ramaderes. Aquesta quantitat s'haurà de justificar davant la CAIB abans del 30 de juny de 2025.

2. Els ajuntaments des Mercadal i d'Alaior es comprometen a:

a) Destinar els fons prevists en la clàusula segona anterior del pressupost general de l'Administració insular, juntament amb la quantia aportada per l'Administració autonòmica, a finançar la reparació dels danys produïts per la DANA del dia 15 d'agost de 2024 als seus territoris a l'objecte previst a la clàusula primera d'aquest conveni.

S'haurà de fer constar la participació de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears i del Consell Insular en el seu finançament.

b) Justificar davant el Consell Insular de Menorca, amb un certificat de l'interventor del municipi, el detall de la totalitat de les despeses abonades, establint-se per a aquesta justificació dues dates:

- Inicialment, i tal i com preveu el conveni original, abans del 30 de juny de 2025, per a totes les actuacions que estiguin executades abans d'aquesta data.
- Totes les actuacions que no s'hagin pogut justificar-se abans de la data anterior, hauran de quedar justificades abans del **30 de juny de 2026**.

c) Formar part de la Comissió de Seguiment per al compliment del conveni i complir amb els compromisos que s'adoptin per les parts.

Totes les parts es comprometen a extreure les precaucions per evitar atorgar subvencions per danys ja indemnitzats per altres vies o línies d'ajuts per part de tercers no signants d'aquest conveni.

Setena. Vigència

Aquest conveni ha de desplegar els seus efectes des de la data de la signatura fins al 31 de desembre de 2026. No obstant això, en qualsevol moment abans de la finalització les parts poden acordar-ne la pròrroga pel termini legal que s'acordi per la Comissió de Seguiment.

Segon. Notificar als ajuntaments des Mercadal i d'Alaior l'aprovació d'aquesta pròrroga i modificació del conveni per a la signatura i posterior publicació al BOIB.

Maó, 9 de juny de 2025

Per delegació del president

El secretari del Consell Executiu

Octavi Pons Castejón

(DP 129/2023, de 27 de juliol)

(BOIB núm. 106 de 29-7-2023)